

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

A6-0461/2008

24.11.2008

SPRÁVA

o mediálnej gramotnosti v digitálnom svete
(2008/2129(INI))

Výbor pre kultúru a vzdelávanie

Spravodajkyňa: Christa Prets

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
ODÔVODNENIE	6
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	6

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o mediálnej gramotnosti v digitálnom svete (2008/2129(INI))

Európsky parlament,

- s odkazom na Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov y roku 2005,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/65/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/552/EHS o koordinácii určitých ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení v členských štátoch, týkajúcich sa vykonávania činností televízneho vysielania¹, a najmä na jej odôvodnenie 37 a na článok 26 smernice 89/552/EHS (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách),
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 854/2005/ES z 11. mája 2005 o zavedení viacročného programu Spoločenstva na podporu bezpečnejšieho používania internetu a nových online technológií²,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1718/2006/ES z 15. novembra 2006 o vykonávaní programu na podporu európskeho audiovizuálneho sektora (MEDIA 2007)³,
- so zreteľom na návrh odporúčania Európskeho Parlamentu a Rady z 20. decembra 2006 o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a o práve na vyjadrenie v súvislosti s konkurencieschopnosťou európskeho priemyslu audiovizuálnych a online informačných služieb (2006/952/ES)⁴,
- so zreteľom na odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady 2006/962/ES z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie⁵,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. decembra 2007 s názvom Európsky prístup k mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí (KOM(2007)0833),
- so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie o pluralite médií v členských štátoch Európskej únie (SEK(2007)0032),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 1. júna 2005 s názvom Iniciatíva i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť (KOM(2005)0229),

¹ Ú. v. EÚ L 332, 18.12.2007, s. 27.

² Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 1.

³ Ú. v. EÚ L 327, 24.11.2006, s. 12.

⁴ Ú. v. EÚ L 378, 27.12.2006, s. 72.

⁵ Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10.

- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. novembra 2002 o koncentrácii médií¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. septembra 2005 na tému Televízia bez hraníc²,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 27. apríla 2006 o prechode z analógového na digitálne vysielanie: príležitosť pre európsku audiovizuálnu politiku a kultúrnu rozmanitosť³,
 - so zreteľom na závery Rady z 22. mája 2008 o medzikultúrnych kompetenciách⁴, a najmä na európsky prístup k mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí,
 - so zreteľom na Grünwaldské vyhlásenie UNESCO o mediálnom vzdelávaní z roku 1982,
 - so zreteľom na Parížsky program UNESCO z roku 2007 – dvanásť odporúčaní pre mediálne vzdelávanie,
 - so zreteľom na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy (Rec(2006)0012) členským štátom o posilnení postavenia detí v novom informačnom a komunikačnom prostredí,
 - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre kultúru a vzdelávanie (A6-0461/2008),
- A. keďže médiá ovplyvňujú každodenný život spoločnosti, ako aj politiku, keďže vysoká koncentrácia médií môže ohroziť ich pluralitu a keďže mediálna gramotnosť má preto zásadný význam pre politickú kultúru a aktívnu účasť občanov Únie,
- B. keďže sa všetky typy audiovizuálnych alebo tlačových médií, klasických aj digitálnych, vzájomne prepájajú a keďže z technického a obsahového hľadiska dochádza k zblížovaniu rôznych foriem médií a keďže prostredníctvom inováčných technológií prenikajú masmédiá v čoraz väčšej miere do všetkých oblastí života a tieto nové médiá si vyžadujú aktívnejšiu úlohu užívateľov médií a keďže formou médií sú aj internetové sociálne komunity, weblogy a videohry,
- C. keďže internet je prvým a hlavným zdrojom informácií pre mladých užívateľov médií, a keďže znalosti v oblasti internetu týchto užívateľov zodpovedajú ich špecifickým potrebám, nie sú však systematické, keďže dospelí ľudia získavajú informácie najmä prostredníctvom rozhlasu, televízie, novin a časopisov, a keďže preto mediálna gramotnosť v súčasnom mediálnom prostredí musí zodpovedať tak výzvam nových médií – najmä s nimi súvisiacim možnostiam na interakciu a kreatívnu účasť, ako aj poznatkom, ktoré sú predpokladom používania tradičných médií, ktoré sú aj naďalej hlavným zdrojom informácií občanov,
- D. keďže nové komunikačné technológie môžu menej skúsených užívateľov zaplaviť množstvom nediferencovaných informácií, t. j. informácií, ktoré nie sú zoradené podľa svojej dôležitosti, a keďže tento nadbytok informácií je rovnako veľkým problémom ako

¹ Ú. v. EÚ C 25, 29.1.2004, s. 205.

² Ú. v. EÚ C 193 E, 17.8.2006, s. 117.

³ Ú. v. EÚ C 296 E, 6.12.2006, s. 120.

⁴ Ú. v. EÚ C 141, 7.6.2008, s. 14.

ich nedostatok,

- E. keďže dobré vzdelanie v oblasti zaobchádzania s informačnými technológiami a médiami, ktoré rešpektuje práva a slobody ostatných, značne zvýši odbornú kvalifikáciu jednotlivca a z hospodárskeho hľadiska prispeje k dosiahnutiu lisabonských cieľov,
- F. keďže rozsiahly prístup ku komunikačným technológiám dáva každému občanovi možnosť takýmto spôsobom sprostredkovať a šíriť informácie po celom svete, čím sa z každého užívateľa internetu stáva potenciálny novinár, a keďže dostatočná mediálna gramotnosť je týmto nevyhnutná nielen pre pochopenie informácií, ale aj pre schopnosť produkovať a šíriť mediálny obsah, a keďže len samotné počítačové znalosti preto nevedú automaticky k vyššej mediálnej gramotnosti,
- G. keďže pokiaľ ide o rozvoj telekomunikačných sietí a šírenie informačných a komunikačných technológií (IKT), existujú medzi členskými štátmi, ale aj medzi jednotlivými regiónmi, najmä odľahlými a vidieckymi oblasťami, značné rozdiely, čo v sebe ukrýva riziko postupného prehlbovania digitálnej priepasti v rámci Európskej únie,
- H. keďže školy zohrávajú dôležitú úlohu pri výchove ľudí schopných komunikovať a uvažovať a keďže medzi členskými štátmi a jednotlivými regiónmi existujú veľké rozdiely v oblasti mediálneho vzdelávania a v miere začlenenia IKT do vyučovania a ich využívania v jeho rámci, a keďže mediálna výchova sa môže uskutočňovať v prvom rade prostredníctvom takých pedagógov, ktorí sú mediálne gramotní a disponujú príslušným vzdelaním v tejto oblasti,
- I. keďže mediálne vzdelávanie má rozhodujúci význam, pokiaľ ide o dosiahnutie vysokej úrovne mediálnej gramotnosti, ktorá je významnou súčasťou politického vzdelávania, ktoré pomáha ľuďom posilniť ich správanie ako správanie aktívnych občanov a zvýšiť ich informovanosť o svojich právach, ako aj povinnostiach, keďže dobre informovaní, politicky zrelí občania sú základom pluralitnej spoločnosti a keďže vytváraním vlastných obsahov a mediálnych produktov sa získavajú schopnosti, ktoré umožňujú hlbšie pochopiť zásady a hodnoty profesionálne vyrobených mediálnych obsahov,
- J. keďže mediálno-pedagogická práca so staršími osobami nie je taká bežná ako s mladými ľuďmi a starší ľudia majú často obavy z nových médií a bránia sa im,
- K. keďže bezpečnosťou osobných údajov je čoraz premyslenejšie a častejšie ohrozovaná a keďže to predstavuje vysoké riziko pre málo skúsených užívateľov,
- L. keďže mediálna gramotnosť predstavuje v informačnej a komunikačnej spoločnosti nevyhnutnú kľúčovú schopnosť,
- M. keďže médiá ponúkajú príležitosti na celosvetovú komunikáciu a otvorenosť voči celému svetu, sú základnými piliermi demokratických spoločností a sprostredkujú vedomosti, ako aj informácie a keďže nové digitálne médiá ponúkajú pozitívne možnosti na účasť a kreativitu, a tým sa zlepšuje zapájanie občanov do politických procesov,
- N. keďže súčasné údaje nepostačujú na poskytnutie presných výpovedí o úrovni mediálnej gramotnosti v Európskej únii,

- O. keďže rozhodujúcu úlohu mediálnej gramotnosti zdôraznila aj organizácia Unesco, a to napríklad v Grünwaldskom vyhlásení o mediálnom vzdelávaní (1982) a v Parížskom programe – dvanásť odporúčaní pre mediálne vzdelávanie (2007),

Všeobecné body

1. víta oznámenie Komisie, konštatuje však, že treba zlepšiť formuláciu európskej koncepcie podpory mediálnej gramotnosti, najmä pokiaľ ide o začlenenie klasických médií a uznanie významu mediálneho vzdelávania;
2. víta príslušné závery Rady o vzdelávaní, mládeži a kultúre z 21. a 22. mája 2008; očakáva, že členské štáty sa dôrazne zasadia za podporu mediálnej gramotnosti, a navrhuje posilniť kontaktný výbor členských štátov stanovený v smernici o audiovizuálnych mediálnych službách o odborníkov v oblasti vzdelávania;
3. naliehavo vyzýva Komisiu, aby prijala odporúčanie a vypracovala akčný plán v oblasti mediálnej gramotnosti; vyzýva Komisiu, aby v roku 2009 usporiadala schôdzu kontaktného výboru pre audiovizuálne mediálne služby s cieľom uľahčiť pravidelnú výmenu informácií a efektívnu spoluprácu;
4. žiada orgány zodpovedné za reguláciu audiovizuálnych a elektronických komunikácií, aby spolupracovali na rôznych úrovniach s cieľom zvýšiť mediálnu gramotnosť; uznáva, že je mimoriadne potrebné, aby sa na vnútroštátnej úrovni vypracoval kódex správania a vyvinuli spoločné regulačné iniciatívy; zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby sa všetky zúčastnené strany zapojili do podpory systematického výskumu a pravidelných analýz rôznych aspektov a rozmerov mediálnej gramotnosti;
5. odporúča Komisii, aby sa skupina odborníkov pre mediálnu gramotnosť využila aj pri diskusii o mediálno-vzdelávacích aspektoch a aby stretnutia boli pravidelnejšie a aby sa pravidelne radila so zástupcami členských štátov
6. konštatuje, že okrem politikov, novinárov, prevádzkovateľov rádiového a televízneho vysielania môžu mediálnu gramotnosť aktívne podporovať najmä malé miestne subjekty, ako sú knižnice, strediská vzdelávania dospelých, občianske kultúrne a mediálne strediská, zariadenia pre ďalšie vzdelávanie a odbornú prípravu, ako aj občianske médiá (napr. komunitné médiá);
7. vyzýva Komisiu, vzhľadom na článok 26 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách, aby stanovila ukazovatele mediálnej gramotnosti na účely jej dlhodobej podpory v Európskej únii;
8. konštatuje, že mediálna gramotnosť znamená mať schopnosti na využívanie rozličných médií, rozumieť rôznym aspektom médií a mediálneho obsahu a kriticky ich posudzovať, ako aj samostatne komunikovať v rôznych súvislostiach a vytvárať a šíriť mediálny obsah; okrem toho konštatuje, že pri veľkom množstve dostupných zdrojov ide predovšetkým o schopnosť cielene filtrovať a triediť informácie zo záplavy údajov a obrazových informácií nových médií;
9. zdôrazňuje, že mediálna výchova je kľúčovým prvkom politiky informovania

spotrebiteľov, uvedomelého a bezpečného prístupu k otázkam práv duševného vlastníctva, aktívnej demokratickej účasti občanov a podpory medzikultúrneho dialógu;

10. nabáda Komisiu, aby realizovala svoju politiku podpory mediálnej gramotnosti v spolupráci so všetkými orgánmi Únie, ako aj lokálnymi a regionálnymi správnymi orgánmi, a aby prehĺbila spoluprácu s organizáciou UNESCO a Radou Európy;

Cieľové skupiny a ciele

11. zdôrazňuje, že do činností v oblasti mediálnej výchovy musia byť zapojení všetci občania – deti, mládež, dospelí, starší ľudia, ako aj osoby so zdravotným postihnutím;
12. zdôrazňuje, že mediálna gramotnosť sa začína formovať v rodinnom prostredí, v ktorom sa deti učia, ako si vybrať z dostupných mediálnych služieb – zdôrazňujúc v tejto súvislosti význam mediálneho vzdelávania pre rodičov, ktorí vo vývoji mediálnych návykov detí zohrávajú rozhodujúcu úlohu – a ďalej sa prehĺbuje v škole a počas celoživotného vzdelávania, pričom je podporovaná činnosťou celoštátnych, vládnych a regulačných orgánov, ako aj pracovníkov a inštitúcií pôsobiacich v oblasti médií;
13. konštatuje, že cieľmi mediálnej výchovy sú kompetentný a kreatívny prístup k médiám a ich obsahu, kritická analýza mediálnych produktov, chápanie fungovania mediálneho priemyslu a samostatná výroba mediálneho obsahu;
14. odporúča, aby sa v rámci mediálneho vzdelávania poskytovali informácie o otázkach autorských práv týkajúcich sa využívania médií a o význame rešpektovania práv duševného vlastníctva, najmä v súvislosti s internetom, ako aj o bezpečnosti údajov, ochrane súkromia a práve na informačné sebaurčenie; zdôrazňuje nevyhnutnosť oboznámenia mediálne gramotných užívateľov nových médií s možnými rizikami týkajúcimi sa bezpečnosti informácií a osobných údajov, ako aj s rizikami súvisiacimi s násilím šíreným prostredníctvom internetu;
15. upozorňuje na to, že reklama je v dnešnej dobe významnou súčasťou služieb poskytovaných médiami; zdôrazňuje, že mediálna gramotnosť pomáha stanoviť kritériá hodnotenia nástrojov a postupov používaných v reklame;

Zaručenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám

16. žiada, aby sa v rámci európskej politiky prostredníctvom výstavby informačnej a komunikačnej infraštruktúry a najmä sprístupnením širokopásmových služieb v menej rozvinutých oblastiach preklenula digitálna priepasť medzi členskými štátmi a medzi mestami a vidiekom;
17. konštatuje, že k službám verejného záujmu patrí aj poskytovanie prístupu k širokopásmovému internetu, ktoré by sa malo vyznačovať rozsiahlou a vysokokvalitnou ponukou, ako aj dostupnými cenami, a požaduje, aby každý občan mohol využívať cenovo výhodné širokopásmové pripojenie;

Mediálne vzdelávanie na školách a ako súčasť vzdelávania učiteľov

18. zdôrazňuje, že mediálne vzdelávanie by malo byť súčasťou formálneho vzdelávania, ku ktorému majú prístup všetky deti, a neoddeliteľnou súčasťou učebných osnov na všetkých stupňoch škôl;
19. žiada, aby sa mediálna gramotnosť ako deviata kľúčová kompetencia začlenila do európskeho referenčného rámca pre celoživotné vzdelávanie podľa odporúčania 2006/962/ES;
20. odporúča, aby bolo mediálne vzdelávanie čo najviac zamerané na prax a spojené s hospodárskymi, politickými, literárnymi, sociálnymi, umeleckými a informačno-technickými predmetmi a navrhuje, aby ďalší postup spočíval vo vytvorení špecifického predmetu mediálne vzdelávanie a v prístupe prekračujúcom hranice jednotlivých predmetov s prepojením s mimoškolskými projektmi;
21. odporúča vzdelávacím inštitúciám, aby ako opatrenie zamerané na praktické vyučovanie mediálnej gramotnosti podporovali vytváranie mediálnych produktov (v oblasti tlačových, audiovizuálnych a nových médií) so zapojením žiakov a pedagógov;
22. vyzýva Komisiu, aby medzi ukazovatele mediálnej gramotnosti, ktoré bude stanovovať, zahrnula kvalitu školského vyučovania, ako aj vzdelávanie učiteľov v tejto oblasti;
23. konštatuje, že okrem pedagogických aspektov a aspektov súvisiacich s politikou vzdelávania zohráva podstatnú úlohu aj technické vybavenie a prístup k novým technológiám, a zdôrazňuje, že infraštruktúra na školách sa musí výrazne zlepšiť, aby sa všetkým žiakom umožnil prístup k počítačom, internetu a príslušnému vyučovaniu;
24. zdôrazňuje, že mediálne vzdelávanie na osobitných školách má mimoriadny význam, keďže médiá majú v prípade mnohých postihnutí významnú funkciu pri odstraňovaní komunikačných prekážok;
25. odporúča, aby sa do vzdelávania učiteľov na všetkých stupňoch škôl začlenili povinné mediálno-pedagogické moduly, čím sa dosiahne intenzívnejšia odborná príprava; žiada preto príslušné vnútroštátne orgány, aby sa pedagógovia všetkých predmetov a na všetkých druhoch škôl oboznámili s používaním audiovizuálnych učebných pomôcok a s problémami mediálnej výchovy;
26. zdôrazňuje nevyhnutnosť pravidelnej výmeny informácií, najlepších postupov a – v oblasti vzdelávania – pedagogických metód medzi členskými štátmi;
27. vyzýva Komisiu, aby do programu nadväzujúceho na program MEDIA zahrnula samostatnú časť venovanú podpore mediálnej gramotnosti, pretože tento program vo svojej súčasnej podobe len v malej miere prispieva k podpore mediálnej gramotnosti; okrem toho podporuje snahu Komisie vypracovať nový program s názvom Media Mundus s cieľom podporiť medzinárodnú spoluprácu v audiovizuálnom sektore; požaduje, aby sa do ďalších programov podpory Európskej únie, najmä do programov Comenius, eTwinning a Grundtvig, vo väčšej miere zahrnula mediálna gramotnosť;

Mediálne vzdelávanie starších osôb

28. zdôrazňuje, že mediálne vzdelávanie starších ľudí musí prebiehať na miestach, kde sa zdržujú, akými sú napr. spolky, domovy dôchodcov a opatrovateľské ústavy, zariadenia bývania spojeného s opaterou, skupiny osôb tráviacich spolu voľný čas alebo venujúcich sa spoločným koníčkom, iniciatívy a komunity dôchodcov;
29. konštatuje, že digitálne siete dávajú najmä starším ľuďom možnosť, aby sa komunikatívne zúčastňovali na každodennom živote a aby si čo najdlhšie udržali samostatnosť;
30. poukazuje na to, že pri mediálnej výchove vo vyššom veku treba zohľadniť životný štýl a skúsenosti starších ľudí a ich vlastný prístup k médiám;

o

o o

31. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, ako aj vládam a parlamentom členských štátov.

ODÔVODNENIE

1) ÚVOD

Médiá ponúkajú na jednej strane príležitosti na celosvetovú komunikáciu, otvorenosť voči celému svetu, výmenu poznatkov a ďalší rozvoj demokracie. Na druhej strane však skrývajú nebezpečenstvo väčšej manipulácie. Preto môžu byť rovnako výzvou ako príležitosťou.

V dobe globalizácie a prudkého rozvoja informačného a komunikačného odvetvia prenikajú čoraz viac do všetkých oblastí života inováčné technológie, ako aj hromadné informačné prostriedky. Spoločnosť musí viac ako inokedy držať krok s týmito rýchlymi technologickými zmenami a naučiť sa zaobchádzať so záplavou informácií. Médiá zároveň usmerňujú výber relevantných tém a ovplyvňujú tak spoločenskú a politickú agendu. Tento výber však prebieha len na základe individuálneho pohľadu, a tak je len veľmi málo objektívny. Mediálna gramotnosť má pomôcť ľuďom zvládnuť tieto výzvy a spraviť z nich sebavedomých užívateľov médií.

Mediálna gramotnosť znamená mať schopnosti na využívanie médií, môcť rozumieť rôznym stránkam médií a mediálneho obsahu a kriticky ich posudzovať, ako aj samostatne komunikovať v rôznych súvislostiach. Okrem pedagogických aspektov sú rozhodujúce aj vybavenie a prístup k novým technológiám. V dôsledku toho je možné chápať mediálnu gramotnosť v širšom zmysle ako prístup k novým informačným technológiám a kritický (a zároveň) kompetentný prístup k ich obsahu.

Táto správa dopĺňa oznámenie Komisie, ktoré priamo súvisí s novou smernicou o audiovizuálnych mediálnych službách¹. Táto smernica vyzýva Komisiu, aby predložila správy o úrovni mediálnej gramotnosti v členských štátoch.

V prvom rade sa internet používa na vyhľadávanie a nachádzanie informácií a správ a na zasielanie a prijímanie emailov. Okrem toho sa z neho čoraz častejšie stáva prvý zdroj informácií pri hľadaní údajov k určitej téme. Všeobecne je však dôvera k takýmto informáciám menšia ako k tým, ktoré poskytujú klasické médiá. Užívateľom je väčšinou jasné, že informácie z internetu by sa mali kvôli istote porovnať aj s inými zdrojmi.

Vedomosti o používaní internetu sa sprostredkujú najmä medzi priateľmi a len vo veľmi malom rozsahu ich poskytujú rodičia, škola však takmer vôbec. Následkom sú vedomosti o používaní internetu podľa vlastných potrieb, ktoré však nie sú systematické. Naopak, dospelí ľudia získavajú informácie hlavne z televízie a na druhom mieste z rozhlasového vysielania. Hlavnou výzvou preto je pripraviť pôdu pre získanie vyššej mediálnej gramotnosti tak, aby sa pritom primerane zohľadnili najrozličnejšie formy médií. Ciele tejto správy sa preto týkajú celého radu moderných komunikačných prostriedkov a foriem, akými sú napr.: televízia, kino, video, rozhlas, obrazy, noviny, časopisy, hudba, počítačové hry, internet a reklama. Pritom by sa nemalo zabúdať na to, že klasické a digitálne médiá navzájom splývajú a z technického a obsahového hľadiska dochádza k zblížovaniu rôznych foriem

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/65/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/552/EHS o koordinácii určitých ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení v členských štátoch, týkajúcich sa vykonávania činností televízneho vysielania

médií. Toto by mala zohľadniť aj štúdia Komisie, týkajúca sa stanovenia vhodných kritérií posudzovania mediálnej gramotnosti, ktorá má byť hotová začiatkom roku 2009. Treba však upozorniť na to, že pri meraní mediálnej gramotnosti môže dôjsť k problémom, keďže je ťažké stanoviť kvantitatívne merateľné kritériá pre kreatívne a kritické znalosti, ako aj pre usporiadanie obsahu. Posúdenie technických znalostí je na rozdiel od toho ľahšie kontrolovateľné.

2) CIEĽOVÉ SKUPINY

Mladí ľudia sa stali aktívnymi konzumentmi médií. Táto správa sa však týka všetkých mediálnych spotrebiteľov: detí, mladistvých, dospelých, starších ľudí a osôb so zdravotným postihnutím.

3) CIELE

Cieľom je umožniť ľuďom, aby mohli kriticky analyzovať mediálne produkty, pochopiť ekonomickú funkciu mediálneho priemyslu a samostatne vyrábať mediálny obsah.

V tejto súvislosti sú stanovené tri ciele:

- *zaručenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám*
- *analýza a kritický prístup k mediálnemu obsahu a mediálnej kultúre, ako aj vlastné uvažovanie*
- *vlastná výroba mediálnych textov a bezpečné zaobchádzanie s novými technológiami*

Vzdelávanie a celoživotné učenie majú rozhodujúce postavenie pri dosahovaní týchto cieľov. Mediálne vzdelávanie je proces zameraný na poskytovanie a získavanie vedomostí o médiách. Cieľom tohto vzdelávania je kompetentný využívanie médií.

a) *Zaručenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám*

Úroveň využívania počítačov a internetu nie je v EÚ rovnaká. V celej EÚ má 54 % domácností počítač a 43 % domácností má pripojenie k internetu (15 % má širokopásmové pripojenie). Regionálne výkyvy v tejto oblasti sú veľké: v rôznych členských štátoch EÚ disponuje počítačom 21 – 85 % domácností.

Európska politika sa musí postarať o to, aby sa preklenula digitálna priepasť medzi členskými štátmi, ako aj medzi mestami a vidiekom. Všetky skupiny obyvateľstva musia využívať výhody, ktoré im poskytuje informačná spoločnosť. Treba zabrániť odtrhnutiu obyvateľstva na vidieku od spoločnosti v mestských oblastiach so širokopásmovým pripojením. Pretože predovšetkým na vidieku sú často vzdialenosti prekážkou profesijnej mobility a v rámci každodenného života.

Je v spoločnom záujme Európy, aby mal každý občan širokopásmové pripojenie. V tejto oblasti zohrávajú kľúčovú úlohu miestne a regionálne správne orgány, ako aj orgány verejnej správy a súkromné podniky, ktoré musia zaručiť, aby mali všetky skupiny obyvateľstva prístup k informačným a komunikačným technológiám.

b) Analýza a kritický prístup k mediálnemu obsahu a mediálnej kultúre

Je potrebné, aby sa uskutočnil dôsledný obsahový rozbor sprostredkovaných informácií a mediálnej ponuky. Patria k tomu schopnosť orientácie a vedomého výberu, čítania medzi riadkami, obrazmi a tónmi, vedomosti o vplyve obrazov a výpovedí, ako aj schopnosť hodnotenia obsahu. Ďalej treba pristupovať kriticky k mediálnej kultúre. Súčasný mediálny prostredie sa vyznačuje mediálnou rozmanitosťou, ale zároveň aj vysokou koncentráciou médií, kde má mediálny obsah a informácie v rukách niekoľko málo nadnárodných oligopolov. Tým je vo väčšej miere ohrozená nezávislosť a rôznorodosť informácií. Mediálna gramotnosť má občanom umožniť kriticky posúdiť, či a v akom rozsahu ovplyvňujú mediálny producenti obsah a skladbu ponuky.

Cieľom je, aby príjemcovia mohli sami rozhodovať bez toho, aby sa nechali dôverčivo ovplyvniť vonkajšími nadháňачmi.

c) Vlastná výroba mediálnych textov a bezpečné zaobchádzanie s novými technológiami

Ďalším ťažiskom je vlastná mediálna tvorba. Tvorbou vlastného obsahu a mediálnych produktov sa získavajú schopnosti, ktoré umožňujú lepšie pochopiť zásady a hodnoty profesionálne vyrobeného mediálneho obsahu. Mediálna produkcia musí byť spojená s kritickým uvažovaním o výrobnom procese, keďže v opačnom prípade by to bola len čisto technická operácia.

V dnešnej dobe poskytuje médium internet užívateľovi nespočetné možnosti výroby vlastného obsahu a jeho sprístupňovania pre všetkých. Najmä pre mladších ľudí sú počítač a internet hlavnými nástrojmi prístupu k médiám a zaobchádzania s nimi. Vzhľadom na tieto jednoduché možnosti komunikácie a vyhľadávania informácií musí praktické mediálne vzdelávanie informovať aj o otázkach autorských práv týkajúcich sa využívania médií a o bezpečnosti údajov.

4) CIELENÉ POŽIADAVKY

a) Mediálne vzdelávanie ako súčasť vzdelávania učiteľov

Mediálne vzdelávanie na školách môžu realizovať len učiteľky a učители, ktorí sú kompetentní a majú príslušné vzdelanie v tejto oblasti. Preto sa navrhuje, aby príslušné vnútroštátne orgány zabezpečili, že učiteľky a učители všetkých predmetov a na všetkých druhoch škôl sa v rámci ďalšieho vzdelávania budú učiť o využívaní audiovizuálnych učebných pomôcok, ako aj o problematike mediálneho vzdelávania. Ďalej sa odporúča, aby sa do vzdelávania učiteľov na všetkých stupňoch škôl začlenili povinné mediálno-pedagogické moduly, čím sa dosiahne intenzívnejšia odborná príprava.

b) Mediálna výchova na školách

V oblasti mediálneho vzdelávania sú v učebných osnovách západnej a východnej Európy veľké rozdiely. Zatiaľ čo v štátoch EÚ-15 mediálne vzdelávanie vo väčšom, či menšom rozsahu existuje, v štátoch strednej a východnej Európy s výnimkou Slovinska a Maďarska

mediálne vzdelávanie chýba. Pritom práve školy zohrávajú významnú úlohu pri výchove ľudí schopných komunikovať a uvažovať. Mediálne vzdelávanie sa nesmie obmedziť len na jednotlivé predmety alebo určité stupne škôl, ale musí byť neoddeliteľnou súčasťou učebných plánov všetkých stupňov škôl. Pritom sa musí zohľadniť príslušný stupeň vývoja žiakov. Ľudia so zdravotným postihnutím a na osobitných školách by mali mať rovnakú možnosť zúčastniť sa tohto vyučovania.

Mediálne vzdelávanie je možné spojiť s hospodárskymi, politickými, literárnymi, sociálnymi a umeleckými predmetmi. Vyžaduje si to prístup, ktorý prekračuje hranice jednotlivých predmetov a ktorý možno spojiť s mimoškolskými projektmi.

c) Mediálne vzdelávanie na univerzitách a mimo škôl

Mediálne vzdelávanie nemôže prebiehať len v rámci školských systémov, ale má existovať aj v rámci celoživotného vzdelávania. Na univerzitách sa ponúka zakotvenie mediálneho vzdelávania do nových študijných odborov v rámci bakalárskeho a magisterského štúdia, napr. kritický prístup k vyhľadávateľom na internete. Na podporu tejto koncepcie sú nevyhnutné partnerstvá. Dôležité je, aby všetky subjekty v rámci a mimo školských systémov spolupracovali s cieľom podporiť mediálne vzdelávanie aj v odbornej príprave a ďalšom vzdelávaní a vymieňať modely osvedčených postupov medzi jednotlivými štátmi.

d) Mediálne vzdelávanie starších osôb

Mediálno-pedagogická práca so staršími osobami je zriedkavejšia ako s mladými ľuďmi. Najmä rodičia majú slabšie znalosti v oblasti zaobchádzania s informačnými a komunikačnými technológiami ako ich deti.

Dôležité je, aby mediálne vzdelávanie starších ľudí prebiehalo na miestach, kde sa zdržujú, akými sú napr. spolky, domovy dôchodcov a opatrovateľské ústavy, zariadenia bývania spojeného s opaterou, skupiny osôb tráviacich spolu voľný čas alebo venujúcich sa spoločným koníčkom, iniciatívy a komunity dôchodcov, a aby sa zohľadňovali rôznorodé životy a skúsenosti ich účastníkov.

Ďalším cieľom je odstránenie obáv a prekážok tejto cieľovej skupiny v súvislosti s novými médiami. Práve starší ľudia, ktorí sa už nemôžu neobmedzene pohybovať, majú prostredníctvom digitálnych sietí možnosť intenzívnejšej účasti na spoločenskom živote, a môžu tak zvýšiť kvalitu svojho života.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	6.11.2008
Výsledok záverečného hlasovania	+: 22 -: 3 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Maria Badia i Cutchet, Ivo Belet, Guy Bono, Nicodim Bulzesc, Marie-Hélène Descamps, Jolanta Dičkutė, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Vasco Graça Moura, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Ramona Nicole Mănescu, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Dumitru Oprea, Zdzisław Zbigniew Podkański, Christa Prets, Pál Schmitt, Helga Trüpel, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Erna Hennicot-Schoepges, Ewa Tomaszewska, Cornelis Visser, Jaroslav Zvěřina